

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din, za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din; za inostranstvo: 210 din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici 23. — Rokopisov ne vračamo. — Račun pri pošti hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Liubljana, petek 3. septembra 1937

Cena posamezni številki din 1'50

## Velesajmske misli

V živem spominu je še lanska jesna razstava. Vsi obiskovalci te razstave so bili soglasnega mnenja, da je večna škoda, če bi se na tej razstavi zbrani material porazgubil, namesto da bi se v celoti shranil za bodoči slovenski muzej. Tako globoko je bilo to prepričanje, da se je tudi ustanovil poseben odbor, ki naj začne s pripravami za ustanovitev takšnega muzeja. Akcija se je še potem nadaljevala ter je bilo nato tudi sklenjeno, da se začno priprave za ustanovitev obrtno-tehnološkega muzeja.

Letos morajo obiskovalci razstave slovenskega novinarstva zopet konstatirati, da bi bila večna škoda, če bi se tu zbrani material porazgubil. Zopet postaja glasben klic po ustanovitvi obrtno-tehnološkega muzeja in njegova upravičenost je evidentna. Še bolj bo postala ta evidentna prihodnje leto, ko pripravlja Društvo za ceste posebno cestno razstavo na jesenskem velesajmu. In ker vse kaže, da hoče velesajmska uprava posvetiti vsak jesenski velesajm posebnim panogam našega gospodarstva, bo sčasoma že sam velesajm zbral ves material za bodoči obrtno-tehnološki muzej. Brez težave bi tako imeli muzej, ki ga nujno potrebujemo in ki bi bil za razvoj vsega našega gospodarstva veličanske koristi. Kajti v tem muzeju bi videl obrtnik, bo videl industrialec in bo spoznal delavec, kako je treba izpopolniti svoje delo, da bodo vsi doma narejeni izdelki konkurenčni tudi z najboljšimi tujimi.

Ne smemo več dopuščati, da se s takšnim trudom zbrani material izgublja, temveč to storjeno delo mora ostati ohranjeno za vedno. Razstava slovenskega novinarstva to glasno govori.

Pri tej priliki pa treba omeniti še drugo, tudi že večkrat od nas poudarjeno zahtevo. Naš velesajm mora dobiti veliko dvorano, v kateri bi bili mogoči veliki ljudski koncerti, velike filmske predstave in tudi razne velike prireditve. Te velike dvorane ni mogoče več pogrešati, tem manj, ker je danes Ljubljana sploh brez velike dvorane.

Upoštevati pa je še naslednje. Zagrebški zbor se je popolnoma moderniziral in silno povečal, za beograjski velesajm se baš sedaj izdajajo milijoni, da bi prekosil ta velesajm ne le vse domače, temveč vse na Balkanu. Tudi za ljubljanski velesajm je treba nekaj storiti in nikakor ne gre, da bi ostal ljubljanski velesajm vedno enak. Naš slovenski velesajm — ker je ljubljanski — mora napredovati kakor vsi drugi velesajmi v državi. Na noben način ne smemo za njimi zaostajati, ker bi to pomenilo težko gospodarsko nazadovanje.

Pa tudi treba ni, da bi zaostajali. Ljubljanski velesajm je baš sedaj z novinarsko razstavo pokazal tako veliko življenjsko silo, da so kar utihnili vsi glasovi, kakor da se je velesajm preživel in podobno. Nasprotno so morali tudi stari skeptiki priznati, da naloge velesajma še dolgo niso izpolnjene in da bi ga morali ustanoviti, če ga ne bi imeli. Ta življenjska sila, ki jo je sedaj pokazal velesajm, pa je tudi jamstvo, da moremo od našega ljubljanskega velesajma

pričakovati še mnogo in da sta bili veliki posebni razstavi kakor lani lesna in letos novinarska šele začetek cele serije enakih in še večjih posebnih razstav. Pri vseh teh bodočih razstavah se bo še bolj jasno pokazalo, da je zgraditev velike dvorane na velesajmu nujnost, ki se mora izvesti in čim prej.

Posebna prednost ljubljanskega velesajma je, da tu sodelujejo v koristni slogi prav vsi slovenski

ljudje. Pred velesajmskimi vrati se je naše strankarstvo ustavilo, kakor posebno lepo izpričuje sedanja novinarska razstava. V interesu vseh nas je, da krepimo one naše ustanove, pri katerih sodeluje ves narod. Itak imamo takšnih ustanov malo. Ena teh redkih, a pomembnih je ljubljanski velesajm. Bila bi velika napaka, če ne bi te prednosti velesajma izkoristili in z velesajmom dosegli

polagoma složno delo tudi v drugih gospodarskih institucijah. Naše gospodarstvo more resnično napredovati samo s složnim delom vseh in kadar do tega složnega dela pride, takrat je tudi uspeh zajamčen. Vsi dosedanji ljubljanski velesajmi to živo dokazujejo, najbolj pa veliki in nenavadni uspeh novinarske razstave.

Čeprav brez onih velikih podpor, kakor jih dobivajo drugi velesajmi, je vendar mogel ljubljanski

velesajm z novinarsko razstavo presenetiti vso Jugoslavijo. Zopet je pokazal ljubljanski velesajm nekaj novega ter dal podnet vsem drugim pokrajinam, da slede njegovemu vzoru. Zato pa bi bilo tudi neoprostljivo, če bi dopuščali, da bi zaostajal naš ljubljanski za drugimi, ko pa podaja vsako leto nov dokaz svoje življenjske sile. Ljubljanski velesajm moramo še izpopolniti in to je naloga nas vseh, vsega našega naroda.

# Slavna otvoritev velesajma Izreden uspeh novinarske razstave

Ob krasnem vremenu je bila v sredo točno ob 10. dopoldne slovesna otvoritev velesajma. Zanimanje za letošnji velesajm je bilo zaradi novinarske razstave izredno veliko in se je letos zbralo k slovesni otvoritvi mnogo več občinstva kakor pa druga leta, da je bilo takoj po otvoritvi že živahno vrvenje v vseh paviljonih.

Med odličnimi gosti, ki so prisostvovali svečani otvoritvi, smo med drugimi opazili: zastopnika Nj. Vel. kralja, pokrovitelja razstave, brigadnega generala Dodića, častna predsednika razstave notranjega ministra ter zastopnika kr. vlade dr. Antona Korošca, in ministra v p. dr. Kramerja, bana dr. Marka Natlačena, ljubljanskega župana doktorja Adlešiča, mariborskega župana dr. Juvana, beograjskega nadškofa dr. Ujčića, zastopnika državnega ljubljanskega škofa, stolnega kanonika dr. Klinarja, zastopnika železniškega ministrstva, direktorja dr. Faturja, zastopnika prosvetnega ministrstva, načelnika dr. Lovra Sušnika, zastopnika poštne ministrstva, direktorja

dr. Vagajo, zastopnika finančnega ministrstva, direktorja dr. Sedlarja, zastopnika vojnega ministra polkovnika Mihajlovića, predsednika Zbornice za TOI Ivana Jelaićina in tajnika dr. Plessa, predsednika Združenja trgovcev Medena, zastopnika Zveze trg. združenj Stanka Florjančiča, predsednika apelacijskega sodišča dr. Goljo, rektorja ljubljanske univerze doktorja Kušaja, profesorja monakovske univerze D'Esterja, ki je mnogo pripomogel k sedanjemu sijajni novinarski razstavi, nadalje odlične predstavnike gospodarskih, kulturnih in nacionalnih organizacij, zlasti pa tudi številne predstavnike novinarstva iz naše države in iz inozemstva.

Malo pred 10. uro sta prispela v spremstvu bana dr. Natlačena zastopnik Nj. Vel. kralja general Dodić in notranji minister gospod dr. Korošec. Godba je zaigrala uvodno koračnico, nakar je povzel besedo predsednik ljubljanskega velesajma g. Ivan Bonač, ki je pozdravil vse odlične predstavnike ter izvajal:

gi gostje, da zakličemo našemu ljubljenski kralju trikratni »Živijo!

Ob zaključku njegovega govora je godba zaigrala državno himno,

## Govor zastopnika novinarjev

Gospod zastopnik Nj. Vel. kralja! Gospodje ministri! Cenjene dame in spoštovani gospodje!

Kot predsednik ljubljanske sekcije slovenskega novinarskega združenja se v imenu slovenskih novinarjev toplem pridruženjem pozdravim, ki jih je ravnokar izrek predsednik ljubljanskega velesajma g. Fran Bonač. Ze on je v svojem govoru poudaril, da je letošnja jesenska prireditev ljubljanskega velesajma predvsem v znamenju novinarske razstave, ki stoji v njenem ospredju tako po svoji razsežnosti, kakor po svojem pomenu. Zato smemo slovenski novinarji s polno pravico smatrati spoštovane goste, ki so se zbrali k današnji otvoritvi jesenske velesajmske prireditve, tudi za svoje goste.

Slovenski novinarji smo priredili to prvo razstavo slovenskega novinarstva iz dveh povodov. Letos spomladi je preteklo 140 let odkar je naš veliki Valentin Vodnik dal Slovencem prvi časnik in z njim orožje v boju za narodni obstoj in razvoj, orožje, ki je bilo takrat še najmodernejšo, ki pa ga že par desetletij kasneje ni mogel in ga seveda tudi danes ne more pogrešati noben civilizirani narod. Vodnik si pač ni mogel misliti, v kako mogočno drevo bo zrastle njegovo skromno seme. Doseglo je obliko in moč, da smo Slovenci na nju upravičeno ponosni, saj je le malo narodov, na svetu, tudi malo v Evropi sami, kjer bi bilo časopisje tako močno in vsestransko razširjeno, kakor je pri nas. Posebno mogočen razmah je zavzelo po osvobojenju in zedinjenju ter s tem vnovič izpričalo dragoceni pomen narodne svobode. Da dostojno proslavimo 140letnico začetka modernega novinarstva med Slovenci, smo se odločili za prireditev te razstave. Oddolžili bi se radi z njo spominu vseh onih znanih in neznanih prednikov, ki so z graditvijo slovenskega časopisja polagali temelje za našo civilizacijsko in kulturno stopnjo, temelje za ohranitev in za svobodo našega naroda. Sodobnike pa bi radi opozorili na veliko delo teh prednikov, a tudi na pomen in vlogo časopisja v naši narodni zgodovini in našem današnjem življenju. Naša iskrena želja je, da bi razstava ta cilj dosegla.

Drugi zunanji povod za prireditev razstave je naš stanovski jubilej.

zbrana množica pa je navdušeno vzklikala kralju in Jugoslaviji.

Sledil je govor predsednika ljubljanske sekcije JNU g. Stanka Viranta.

## Pozdrav predsednika Bonača

Spoštovana gospoda! Ko se poletno solnce poslavlja od nas ter se po naših vinskih goricah razlega vesela pesem kot znanilka bližnje trgatve, so že končane priprave za našo jesensko velesajmsko prireditev, ki se kot slovenska kulturna razstava harmonično priključuje na naš pomladanski velesajm. Stotero pridnih rok je bilo skozi tedne in mesece na delu, da so pripravile to pestro in zanimivo razstavo, katero bomo danes otvorili.

Spoštovana gospoda! Letošnja razstava slovenskega novinarstva, ki jo prirejajo naši novinarji ob 140letnici prve izdaje Vodnikovih »Novic«, zavzema po svoji pestrosti in zanimivosti ter po zgodovinski vrednosti prikazanega gradiva med našimi kulturnimi prireditvami prav odlično mesto. Njen namen je, nazorno prikazati prve začetke ter razvoj in razmah slovenskega novinarstva od najstarejših časov do današnje dobe. Razstava naj nam nazorno predoči velike, širokim plastem našega naroda še neznane zasluge slovenskega novinarstva za našo kulturo in za naše gospodarstvo. Pokaže naj nam, da smemo biti na naše slovensko novinarstvo upravičeno ponosni.

Naj mi gospodje prireditelji ne zamerijo, če se ne zahvalim vsakomur posebej. Posebej se pa moram na tem mestu spomniti izrednih zaslug, ki jih imata za prireditev letošnje razstave predsednik ljubljanske sekcije novinarskega

združenja g. Stanko Virant in predsednik razstavnega odbora g. Aleksander Železnikar. V posebno zadoščenje nam je, da so se tesne vezi, ki so že dosedaj obstojale med ljubljanskim velesajmom in slovenskim novinarstvom, s to razstavo še poglobile in učvrstile. Iskrena hvala vsem požrtvovalnim sodelavcem iz vrst naših novinarjev.

Poleg novinarske razstave je z veliko ljubeznijo in z izrednim strokovnim znanjem prirejena etnografska in misijonska razstava Indije, ki podaja zaokroženo sliko le daljne dežele, njeno kulturo, njene tajne in njene čare. V vrsti razstavnih prireditev jesenskega velesajma naj omenim, še umetnostno razstavo slovenskih likovnih umetnikov, razstavo »Materi za otroka« Zveze gospodinj v Ljubljani, vrtnarsko razstavo, ki jo priredi Klub ljubiteljev cvetic v Ljubljani, razstavo društva »Živalce«, živalski vrt zoološkega društva v Ljubljani in razstavo industrijskih in obrtnih proizvodov, ki je v glavnem omejena na pohištveno in živilsko industrijo. Pristrčno zahvalo izrekam vsem požrtvovalnim gospem in gospodom sodelavcem. Prijetna dolžnost mi je nadalje, da izrekam svojo iskreno zahvalo za pomoč, ki smo jo bili, kot vsako leto tako tudi letos deležni od oblasti in korporacij.

Tudi tej naši prireditvi je pokrovitelj naš mladi vladar, Nj. Vel. kralj Peter II. Pozivam Vas, dra-

lej. Dobrih trideset let je poteklo, odkar se je časopisje med Slovenci tako razvilo, da je ustvarilo stan poklicnih novinarjev in so se slovenski novinarji prvič združili v posebno organizacijo. Ako velja za kak stan, da se mora za njegove življenjske in delovne razmere zanimati ves narod, potem velja to prav gotovo predvsem za novinarje. Zato smatramo, da ni neskromno, ako stopamo pred javnost tudi s tem svojim stanovskim jubilejem. Lastne moči nas novinarjev in naše organizacije ne bi zadostovale za prireditev te razstave. Zato smo hvaležni vsem onim, ki so nas v pravilnem spoznanju njenega narodnega in kulturnega pomena bodrili v naši zamisli ter nas moralno in gmotno podprli. Omenim naj predvsem naše odlične člane gg. ministre dr. Korošca, dr. Kramerja in dr. Kuloveca, ki so prevzeli častno predsedstvo razstavnega odbora in mu dali s tem neprecenljivo oporo. Ljubljanski velesajm nam je odprl svoje prostore in nas tudi drugače na vso moč podprl. Izpričal je s tem, kako tesno je povezan z vsemi panogami našega narodnega življenja. Krepko so nam segle pod roko organizacije sorodnih poklicev, tiskarnarjev, tiskarniških voditeljev in tiskarniških nameščencev. Z njimi vred pa naši upodabljajoči umetniki, mnogo naši znanstveniki, fotografi-amaterji in vsa podjetja, ki so v kakršnikoli vezi s časopisjem in novinarstvom.

Na polno razumevanje in podporo smo naleteli pri članih kraljevske vlade, pri oblastih in korporacijah, ki smo se na nje obrnili, na čelu jim banska uprava ter



Od 1.-12. septembra  
**LJUBLJANSKI VELESAJEM**  
50% popusta na železnici in parobrodih

Na odhodni železniški postaji kupite rumeno legitimacijo za 2 din  
**RAZSTAVA SLOV. NOVINARSTVA**  
Razstava Indija. — Materi za otroka. — Umetnost. — Vrtnarstvo. — Eksotične ribice. — Zoo. — Male domače živali. — Industrija, obrt. — Tekmovanje harmonikarjev 12. IX. — Krasno zabavišče. — Velikomesni variete, popoldanske predstave zastoj.  
Vabimo Vas!

občini ljubljanska in mariborska. Od osrednjih novinarskih institucij sta nam zlasti šla na roko centralni Presbire in agencija Avala. Uglebni novinoznanski institut univerze v Münchenu s svojim direktorjem prof. D'Estierjem, da našim našim dragim gostom, nam je ljubeznivo pomagal z navsveti in priporočili, pa tudi z dragocenim materialom. Z njegovo pomočjo smo mogli obogatiti razstavo z marsikatero pomembno zanimivostjo.

Vsem imenovanim in vsem drugim, ki so s svojim sodelovanjem z moralno ali gmotno podporo omogočili prvo razstavo slovenske

## Otvoritveni govor ministra dr. Korošca

Spoštovana gospoda! Rad sem ustregel prošnji novinarskega društva, da otvorim današnje razstavo. Sam sem bil dolgo let aktiven novinar. Od časa, ko sem prevzel uredništvo »Slovenskega gospodarja«, je preteklo že skoraj polnih 40 let. Pa tudi pozneje, ko nisem bil več aktiven novinar, ali vsaj ne v pretežni meri novinar, ker me je življenjska pot peljala drugam, me je vendar ravno ta pot držala vedno v stalnem stiku z novinarstvom.

O tistega časa, ko sem se posvetil novinarstvu, pa do danes — v tem razdobju leži ogromna razvojna pot slovenskega novinarstva. Ali ne bom govoril o tem jaz, razstava vam bo pokazala pot našega novinarstva od prvih graditeljev pa do današnjih dni.

A ne samo to. Pokazala vam bo mnogo več. Odkrila vam bo — prepričan sem — mnoge nove poglede. Velik kos naše zgodovine, predvsem kulturne, bo romal pred vašimi očmi in cela vrsta sodobnih problemov, ki se globoko zajedajo v naše narodne interese, se vam bo odprla.

Primerjava z razmerami drugod vam bo pokazala tvorno silo našega naroda. Ali k tej vidni sliki je prišteti vse ono nevidno, veliko in brez meje požrtvovalno delo, ki so ga izvršili in izvršujejo naši novinarji in naši časopisi vse od prvih početkov naprej. Pri nas, v naših razmerah ni bil ne poklic novinarja, ne izdajanje časopisa lukrativen posel, ki bi nosil ugodje in blagostanje, ampak k temu udeleževanju je gnala le — in morda nikjer drugod v toliki meri — predanost narodnostnim in drugim ideološkim ciljem.

Izredna izrpnost in vsestranost razstave vam bo ustvarila dojem, kako veliko funkcijo opravlja časopis v javnem življenju.

Postal je v današnji človeški družbi najjačji faktor javnega življenja, lahko rečemo — usodni faktor za razvojno pot človeštva. Vse javno življenje se oblikuje v znamenju časopisa. Prebrzo živimo, preveč zahteva življenjska borba od nas, da bi mogli še sami k viru dogodkov, k studencu spoznanja. Vse to nam posreduje časopis in

ga novinarstva, bodi izrečena iskrena zahvala. Vas pa, gospod minister, prosim, da otvorite tudi novinarsko razstavo, ko boste odvarjali letošnjo jesensko prireditve ljubljanskega velesejma. In golobi-pismoši, ki nam jih je ljubeznivo za to priliko dalo na razpolago ministrstvo vojske in mornarice, naj ponese po državi sporočilo o naši skromni, a lepi kulturni manifestaciji, o kateri iskreno želimo, da bi bila v čast in korist Slovincem, v čast in korist vse Jugoslavije.

Notranji minister dr. Korošec je z naslednjim govorom otvoril razstavo:

pri tem, za nas skoraj čisto nezavestno, oblikuje mišljenje, ustvarja prepričanje, usmerja naše hotenje, našo pozornost in naša dejanja.

Tolika je moč časopisa in mnogokrat tudi tako usodna, da se mi zdi, da njegov pogum še premalo upoštevamo, premalo važnosti polagamo nanj.

In delo novinarja! Iz razstave boste mogli spoznati, kako trdo je njegovo delo, kako težaven, odgovoren in naporen je njegov poklic, kako jemlje in izčrpa vsega človeka za se. In pri tem ogromnem naporu stoji novinar, ta stvarni oblikovalec, ta arhitekt javnega

## Kako nastane dnevnik silno zanimiv Tobis-tonfilm na velesejmu

V paviljonu »K« se predvaja silno zanimiv tonfilm »Zrečo iz papirja« (Spiegel aus Papier), ki ga je izdelala po naročilu Zveze nemških časopisnih izdajateljev filmska družba Ton-film. Da je prišel film pravočasno k otvoritvi novinarske razstave, je bil poslan flim po letalu iz Berlina v Beograd, kjer ga je sprejel zastopnik filmske izposojevalnice »Tesla-film« in ga prinesel v Ljubljano.

Film nazorno kaže, kako nastaja velik dnevnik, kako se tiska in razpošilja in kakšno veliko delo je potrebno, da nastane ena številka velikega dnevnika. Vse faze tega dela so v filmu natančno prikazane. Tako vidimo takoj v začetku sejo konzorcija, to je lastnikov lista, ki se konča z znatno glavnega urednika, da more ta izdati za dve strani večjo številko. Nato vidimo, kako vsi uredniki in dopisniki zahtevajo več prostora in kako glavni urednik vendarle premaga vse težave. Film nas nato vodi v veliko tiskarno, kjer se stavi in tiska list. Vidimo, kako diktira glavni urednik vesti kar strojnemu stavcu, da se ne izgubi na času. Vidimo potem, kako se sestavljajo posamezne strani, kako se stereotipirajo in vlivajo, kako se vlagajo v rotacijski stroj in kako ogromen rotacijski stroj list tiska, komaj pa je list

življenja, takorekoč anonimen ob strani. Ta razstava naših novinarjev bo nov dokaz organizatorične sposobnosti in resne volje do dela in do napredka.

Ko odvarjam to eminentno kulturno razstavo, me preveva ena želja: nihče ne more oporekati našemu novinarstvu velike požrtvovalnosti, velikih nesebičnih naporov in velike predanosti poklicu.

Majhnost našega ozemlja in majhnost naših razmer pa je udarila tudi novinarstvu svoj pečat. Da bi se iz te majhnosti in pogosto osebnosti dvignilo v bodoče naše novinarstvo in bilo prepojeno vedno z iskreno voljo služiti samo Resnici in Pravici, Kralju, narodu in državi! Živel kralj, živela Jugoslavija!

S tem proglašam razstavo za otvorjeno.

## Golobi ponesli prvo vest v svet

Ko je minister dr. Korošec proglašil razstavo za otvorjeno, se je dvignila v zrak jata poštnih golobov, ki jih je dalo na razpolago vojno ministrstvo ter ponesla vest o otvoritvi novinarske razstave širom vse države. Že opoldan so prispela iz najrazličnejših krajev poročila, da so golobi v redu doleteli na določena mesta. Zanimiv je bil prizor, ko so se v širokih krogih dvigali vedno višje in naposled odleteli na vse strani.

natisnjen, že segajo po njem roke, da ga pošljejo naročnikom in kupcem. Po letalu, železnici, avtomobilih in kolesarjih prihaja list med ljudi.

Film je izvrstno izdelan in nad vse zanimiv in poučen. Da je film res prvovrsten, dokazuje tudi to, da se istočasno ko v Ljubljani predvaja tudi na pariški svetovni razstavi in pa v Benetkah na veliki razstavi.

Film je družba Tobis brezplačno odstopila slovenskim novinarjem za njih razstavo, prav tako pa tudi družba »Tesla-film«, ki je zastopnica vseh filmov družbe Tobis za Jugoslavijo. Tobis družba je poleg tega poslala v Ljubljano svojega direktorja dr. Simona, Tesla film pa s svojega ravnatelja g. Jirka. Oba gospoda sta takoj stopila v stik z našimi novinarji in se podrobno informirala o naših razmerah. Pozdravljamo oba gospoda čim najbolj pristočno, zlasti še, ker smo se v prijateljskem razgovoru z njima prepričali, da bo sodelovanje z družbama Tobis in Tesla rodilo tudi za naše kulturno življenje pozitivne uspehe. Družba Tobis namreč Jugoslaviji posvetiti posebno pozornost ter izdelati tu tudi več filmov.

Naj nihče ne zamudi filma »Zrečo iz papirja«!

## Glas podeželskega trgovca\*

Že odkar izhaja Vaš cenjeni list, sem njegov redni naročnik. Stalno zasledujem Vaše članke v katerih se zavzimate za malega trgovca, osobito v stvareh, ki se tičejo krošnjarstva, nelojalne konkurence itd., kar je res vse hvale vredno. Dovolite mi pa prosim, gospod urednik, da dodam tudi jaz k temu nekaj pripomb o težnjah podeželskega trgovca.

V minulem mesecu je obrtna oblast pričela z vsom paro in celim orožniškim aparatom strogo nadzirati trgovske obrate pri odpiranju in zapiranju trgovin. Vsi podeželski trgovci smo po napornem celodnevem delu, osobito tisti, ki delajo brez namesčencev, brezdvomno prvi za to, da se striktno izvajajo te naredbe. S tem bi nam bilo olajšano vsaj v toliko, da bi

našli kake bore četrte ure odmora za morebitni izprehod, za eventualne družinske pomenke ali da bi se žrtvovali bolj vneto za kako društveno ali nacionalno delo. Na deželi je to posebno v poletnem času seveda skoro neizvedljivo, vendar pa bi obrtna oblast to lahko uredila v prid trgovcem in prav tako tudi konsumentom. Ako pomislimo, da mora daues trgovec na deželi, ko ljudstvo dela do osmih, včasih celo do devetih zvečer na polju in travnikih, zapreti svoje lokale že ob 7. do 8. ure, ali ob nedeljah in praznikih že ob desetih dopoldan, tedaj vidimo, da ne gre drugače, kakor da prodaja še za zaprtimi vrati, ako noče izgubiti svojih stalnih odjemalcev. Vse to bi še nekako bilo, ker orožništvo to upošteva do gotove meje.

So pa še druge stvari. Kako pridemo mi trgovci, ki smo se učili praktično in teoretično trgovine, servirali pri boljših, uglednih tvrdkah dolga leta ter si tako s težkim bojem priborili svojo eksistenco, do tega, da dobi vsak neizobražen obrtnik dovoljenje za trgovino. Sedaj, ko je promet padel na minimum, dajatve pa so se dvignile na višek, tako da nam gre za obstoj eksistence. Istotako gledajo oblastva mirno, da ima podeželski obrtnik po dve, tri ali celo več obrti. Vzemimo za primer: izučeni mesar ima poleg te obrti še trgovino in gostilno. Prav tako pek ali čevljar. Bodisi eden ali drugi teh ljudi pa nima nikakega pojma o trgovini. Ne pozna kalkulacije, ne blaga, niti vodstva ne prodajne tehnike. Radi tega se mnogokrat zgodi, da nastavi eden ali drugi teh »trgovcev« vsled napačne kalkulacije prenizko ceno, vsled česar moramo vsi ostali slediti in prodajati dotični artikel v izgubo. Vsak izmed teh obrtnikov je pa organiziran v vseh združenjih. Primer: mesar, ki ima poleg mesnice še trgovino in gostilno je včlanjen v mesarski in gostilniški združenji ter združenju trgovcev. Udeležuje se vseh občnih zborov ter tako položaje samo izrablja. Sem tudi mnenja, da obrtnik, ki se je učil le svoje stroke ne bo nikdar dober trgovec. Prav tako izučeni trgovec ne bo mogel slediti izučnemu gostilničarju, mesarju, peku ali drugim obrtnikom. Zato pa vsakemu svoje.

Dnevo pritiskajo na kljube brezposelni trgovski sodrujniki. Mnogo njih je družinskih očetov, sočustvujemo z njimi, podpiramo jih po svojih močeh, pa kaj, ko še celo svoje družine težko živimo. Ali ne bi našla obrtna oblast primernega izhoda ter bi brez nadaljnega odzvela obrtnikom nepotrebne koncesije za trgovino, s tem bi se drugi trgovec prosteje gibal in malo povečal svoj obrat ter brezdvomno zaposlil kakega sodrujnika. Nasprotno naj bi se pa trgovcu odvzela obrt, ki jo ima poleg trgovine in bi tako tudi nezaposleni od drugih strok prišli do kruha, obstanek pa bi bil vsem mogoč. V mestih so trgovci uvrščeni že po strokah, tudi po večjih krajih na deželi se že to opaža. Po deželi pa naj bi pustili vsaj samo pravim trgovcem trgovino, obrtnikom obrt. S tem bi se uspešneje pobijalo šušmarstvo, nelojalna konkurenca, pomagalo pa bi se najbolj brezposelnim trgovskim sodrujnikom.

### Podeželski trgovci.

\* Naprošeni objavljamo ta članek uglednega podeželskega trgovca, ne da bi se v vseh podrobnostih z njim strinjali. Vsekakor pa je treba priznati, da je v članku mnogo resnice in da bi se morali grajanj nedostatki odpraviti.

### Indija in Slovenci

Silno se je pri nas dvignilo zanimanje za Indijo, odkar delujejo tamkaj naši jugoslovanski misijonarji, ki so ustanovili leta 1930. samostojno misijonsko pokrajino Bengalijo. Kakšna je dežela, razmere in ljudje, kaj delajo, trpijo in doživljajo naši misijonarji, nam bo nazorno pokazala etnografsko-misijonska razstava »Indija« v paviljonu »G« na letošnjem jesenskem velesejmu. Vsak obiskovalec bo dobil nepozabne vtise in bo spoznal velikansko versko, kulturno in socialno delo, ki ga opravljajo naši blagovestniki v daljni Indiji. Z obiskom razstave jim bomo pokazali svoje zanimanje in moralno zaslobo, ki jo potrebujejo in v svoji veliki požrtvovalnosti tudi zaslužijo.

Pisalne in knjigovodstvene stroje strokovno popravlja

**BORIS V. SIMANDL**

Dvořakova 3, tel. 24-07

# Politične vesti

**Predsednik vlade in zunanji minister dr. M. Stojadinović** je prispel večeraj na Bled, odkoder se je odpeljal na Brdo, kjer je bil sprejet v avdienci pri Nj. kr. Vis. knezu namestniku Pavlu. Poročal mu je o zasedanju Male antante v Sinaji.

**Francoski poslanik v Beogradu grof Dampierre** je premeščen v Ottawa (Kanada), za novega francoskega poslanika v Beogradu pa je imenovan dosedanjji poslanik v Ottawi de Bruquiere.

**Modus vivendi med CSR in Vatikanom** bo te dni podpisan in objavljen. S tem preneha dolgoletno brezpogodbno stanje, ki je oviralo razvoj odnošajev med Češko-slovaško in Vatikanom.

**Francijo bodo zastopali v Ženevi** na jesenskem zasedanju: Chauvtemps, Delbos, Boncour in Herriot.

**Načelnik francoskega generalnega štaba je odpotoval v London**, ker namerava prisostvovati velikim jesenskim manevrom angleške vojske v zapadni Angliji.

**Ameriški veleposlanik v Londonu Bingham** je imel dolg razgovor s predsednikom Rooseveltom, kateremu je tudi poročal o želji min. predsednika Chamberleina, da pride med USA in Vel. Britanijo zaradi kitajsko-japonske vojne do najožjega sodelovanja. Predsednik Roosevelt je imel nato s poveljnikom ameriške mornarice daljši sestanek ter se z njim dogovoril o okrepitevi ameriške mornarice na Daljnem vzhodu.

**Na seji medparlamentarne konference** v Parizu je španski delegat Coromynas ljuto napadel Nemčijo in Italijo, ki se mešata v špansko državljansko vojno.

**Predsednik valerijske vlade Negrin** namerava odpotovati v London, kjer ga bo sprejel angleški ministrski predsednik Chamberlain.

**Napadi neznanjih podmornic na razne trgovske in vojne ladje** se nadaljujejo. Angleška vlada je imela zaradi teh napadov posebno sejo in sklenila, da se mora z vsemi sredstvi zatreči do moderno piratstvo na morju. Angleške bojne ladje so dobile ukaz, da streljajo na vsako sumljivo ladjo.

**Republikanska ofenziva na aragonski fronti** se je ponesrečila. Izgube republikancev so bile baje silno velike. Nacionalisti poročajo nadalje, da se je začel razkol ljudske fronte v Španiji in da se skušajo tudi Katalonci sporazumeti z gen. Francom.

**Pogajanja o predaji Gijona** je pričel poveljnik navarske brigade, ki operira v Asturiji.

**»Daily Telegraph«** poroča iz Tokia, da so se pričeli veliki manevri ruske kopne, zračne in pomorske vojske na Daljnem vzhodu.

**Boji za Sanghaj se nadaljujejo.** Kljub silni tehnični premoči Japoncev ti vendarle še niso mogli doseči nobenega večjega uspeha. Kitajski se bore z največjo požrtvovalnostjo in se z uspehom upirajo japonskemu prodiranju.

**V Mandžuriji se je začel upor** Kitajcev proti Japoncem. V bližini Mukdena sta se uprta dva bataljona. Japonci skušajo sicer z najostrejšimi ukrepi zatreči upor, toda upori se še vedno nadaljujejo.

**Nenapadalni pakt**, ki je bil sklenjen med Kitajsko in Rusijo, povzročila Japoncem velike skrbi, ker se boje, da ima ta pakt tudi tajno določbo, po kateri je Rusija zavezana, da priskoči Kitajski na pomoč.

**O uporih med japonskim vojaštvom** poroča »Manchester Guardian«. Po teh poročilih so se uprli japonski oddelki v provinci Džehol in v okolici Mukdena.

**Ameriški senator Borah** je ostro kritiziral v neki izjavi zadržan Zdrženih držav v kitajsko-japonskem konfliktu in zahteva spremembo zakona o nevtralnosti.

**Spor med poljsko vlado in Vatikanom**, ki je izbruhnil zaradi tega, ker je dal varšavski kardinal knez Sapieha prenesti krsto pokojnega maršala Pilsudskega iz grobnice poljskih kraljev, je poravnal.

**Obsodba proti članom ilegalne »Organizacije ukrajinskih nacionalistov«** v Volniji je bila izrečena v Lucku. Od 42 članov te organizacije jih je bilo obsojenih 34 na robitvo od 1 do 10 let.

**Pet voditeljev noliske kmečke stranke so aretirali v Krakovu**, med njimi tudi vseučiliškega profesorja Kota.

**Tajnika socialistične internacionale Fritza Adlerja** je aretirala holandska policija, ker je prišel v Holandijo s ponarejenim potnim listom.

**Perzijski zunanji minister** se je mudil te dni v Moskvi, kjer je imel s sovjetskimi politikmi važne razgovore.

**Maršal Graziani** je obiskal Akomu, sveto mesto Abešincev.



**'KVERTA'**  
D. Z. O. Z.

**LJUBLJANA**  
Tyrševa cesta št. 67

TVORNICA KUVERT IN  
KONFEKCIJA PAPIRJA

## Razna važna gospodarska vprašanja

Iz okrožnice Zveze industrijecev

Zveza industrijecev je izdala pred dnevi okrožnico, v kateri navaja razna važna gospodarska vprašanja. Iz okrožnice posnemamo:

**Pravilnik o nadzorstvu nad odpadnimi vodami naselij ter industrijskih in obrtnih podjetij.**

V »Službenih novinah« z dne 9. avgusta je bil objavljen pravilnik o nadzorstvu nad odpadnimi vodami naselij ter industrijskih in obrtnih podjetij, ki je stopil istega dne v veljavo. Pravilnik je izdan na podlagi zakona o ustroju socialne in zdravstvene uprave in zakona o zatiranju nalezljivih boleznih. V dravski banovini opravlja higiensko nadzorstvo nad odpadnimi vodami Higienski zavod v Ljubljani, ki je upravičen po svojem preudarku vsak čas izvršiti terenski in laboratorijski pregled odpadnih voda. O rezultatu pregleda mora zavod obvestiti pristojno občinsko upravo, prvostopno oblast obče uprave (sresko načelstvo oziroma mestno poglavarstvo) ter lastnika podjetja.

Ta pravilnik je bil izdan brez predhodnega zaslišanja gospodarskih korporacij. Poedine njegove določbe so po našem mnenju v protislovju z zakonskimi določbami, ki se s pravilnikom ne morejo niti ukinjati niti spreminjati. V mislih namo predvsem one določbe pravilnika, ki predvidevajo izdajanje odločb po higienskem zavodu. Higienski zavod ni oblastvo v smislu določb ustave in torej ne more izdajati v svojem delokrogu obveznih odločb. Nadalje nasprotujejo veljavnim zakonom določbe čl. 10. pravilnika, ki predvidevajo povrnitev stroškov za pregled odpadnih vod s strani podjetij. V tem pogledu veljajo izključno le ustrezni predpisi zakona o obnem upravnem postopku. Za uradne preglede po službeni dolžnosti se po našem mnenju v smislu veljavnih zakonskih določb strankam ne more nalagati povrnitev stroškov.

Zlasti nevarne so določbe členov 4. in 9. pravilnika, ki predvidevajo možnost prepovedi obratovanja zbog škodljivosti odpadnih vod. V tem pogledu veljajo predvsem predpisi zakona o obratih (§§ 119. in 120.), rudarskega zakona in vodopravnih zakonov, katerih veljavnosti pravilnik ne more tangirati. Dotične določbe pravilnika morejo imeti le značaj internih navodil, vendar se more vršiti morebitni uradni postopek samo v okviru veljavnih zakonskih določb.

Zavzeli se bomo za to, da se pravilnik v prednjem smislu revidira. (Dalje prih.)

## Naše organizacije

### Odpiranje in zapiranje trgovin v Ljubljani

Po odredbi Kr. banske uprave velja v Ljubljani od 1. septembra naslednji čas za odpiranje in zapiranje trgovin. Trgovine z mešanin, špec. in kol. blagom, trgovine z delikatesami in ostale trgovine z živili smejo biti odprte od 7. do 12.1/2 in od 14. do 19.1/2 ure. Za vse ostale trg. stroke izvzemši prodajalcev presnega sadja, zelenjave, mlekarin ter slaščičarn pa velja delovni čas od 1/8. do 12.1/2 in od 14.1/2 do 18.1/2 ure. Čl. 27 določa, da mora počivati delo v trgovinskih obratovalnicah na rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. dne 6. septembra in dne 1. decembra. Čl. 28 določa, da morajo biti trgovinske in obrtne obratovalnice zaprte v Ljubljani na vse verske praznike katoliške veroizpovedi.

Združenje trgovcev v Ljubljani.

# Razvoj gospodarskega življenja Slovenije

Na razstavi slovenskega novinarstva je razstavljen celotna vrsta zelo zanimivih in nazorno izdelanih diagramov. Za gospodarske ljudi pa je posebno zanimiv diagram, ki ga razstavlja uredništvo »Službenega lista«.

Diagram navaja, koliko je bilo

LETO	1918 1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	do 30. VI. 1937
1. Dražbe . . . . .	26	17	47	53	93	244	486	787	857	780	620	562	851	960	896	1014	1229	1481	638
2. Vpisi v trgovinski register . . .	130	278	468	372	401	203	148	140	216	189	228	589	181	125	100	86	56	58	36
3. Vpisi v zadrudni register . . . .	43	122	77	58	57	55	52	79	47	67	75	77	195	74	62	49	50	51	34
4. Konkuzi in poravnave . . . . .	10	1	6	9	50	117	138	76	88	61	49	75	181	292	101	131	95	84	54

Če te podatke podrobneje pregledamo, potem vidimo, da daje tabela v resnici popolno sliko o našem gospodarskem življenju od preobrata pa do danes.

Ze takoj prva rubrika o števila objavljenih dražb dokazuje to. Leta 1920. je bilo objavljeno v vsem samo 17 dražb. Ljudje so imeli takrat denar, kmetje so mogli poravnati vse svoje dolgove, a tudi trgovina je bila živahna, da ni bilo nobene stiske za denarjem. V poznejših letih je sicer število dražb precej naraslo, toda ne v prevelikem obsegu in še l. 1923. je bilo samo 93 dražb. Naslednje leto pa je število dražb silno naraslo, še bolj pa v naslednjih letih, da je bilo l. 1927. že 857 dražb. Zaradi deflacije nastala gospodarska kriza je vzrok dviga števila dražb. Potem so se razmere zopet zboljšale in l. 1930. je bilo le še 562 dražb. Takoj prihodnje leto pa se število dražb množi in nastala gospodarska kriza ima vedno težje posledice. L. 1936. je objavil »Službeni list« že 1481 dražb. A tudi letos je slika gospodarskega stanja Slovenije le neznatno boljša, saj je do konca junija bilo objavljenih že 638 dražb ali 1276 za vse leto, če bi se dražbe nadaljevale v istem obsegu.

Prav podobno sliko nudijo tudi podatki o objavljenih konkuzih in prisilnih poravnava. L. 1920. en sam konkurz, l. 1923. že 50, leta 1925. celo 138 konkurzov in prisilnih poravnav. Deflacija in z njo združen padec cen je silno mnogo trgovin izbrisal. Število konkurzov in prisilnih poravnav nato pada in znaša v konjunktornem letu 1929. samo še 49. Nova gospodarska kriza pa je to število v dveh letih zvišala na 181, in leta 1932., najtežjem gospodarskem letu, celo na 292. Leta 1935. in 1936. se je položaj nekoliko zboljšal, toda v prvi polovici letošnjega leta je bilo že 54 konkurzov in prisilnih poravnav, torej znatno več ko l. 1935. in 1936. Gospodarsko stanje Slovenije se torej ni zboljšalo, kakor kažejo ti podatki.

Pozitivno stran gospodarskega življenja pa kaže naslednji rubriki z vpisi v trgovinski in zadrudni register. Tudi ti rubriki popolnoma potrjujejo sliko, ki je bila podana v prejšnjih rubrikah. (Omenili je treba le še, da je bil silen porast vpisov v zadrudni re-

gister v l. 1931. od 77 na 195 le slučajen in posledica izvajanja agrarne reforme, ko so se ustanovile številne pašniške in gozdne zadrude, od katerih pa je večina tudi že prenehala.) V prvi povojni dobi je število vpisov v trgovinski register stalno naraslo in doseglo l. 1922. svoj višek, ko je bilo vseh vpisov 468. Nato začena število padati, silno ostro v veliki deflacijski krizi l. 1925. in 1926. Po krizi se je stanje zopet nekoliko zboljšalo in v konjunktornem letu 1930. naraslo na 589. Od takrat pa se začena katastrofalno padanje in l. 1935. je bilo le še 56 vpisov. Letos se je položaj ne-

redno in nepopolno izvršujejo ter so v registru še danes navedene firme, ki so prenehale že pred 10 in več leti.

Tabela »Službenega lista« navaja te podatke:

znatno zboljšal in v prvih šestih mesecih je bilo že 36 vpisov v trgovinski register, kar pa je še zmerom silno majhno število.

Tudi vpisi v zadrudni register so se gibali podobno, le da je tu nihanje mnogo manjše. Zlasti je naraslo število zadrug po vojni, najmanj zadrug pa je nastalo v letih 1926—1928 ter nato v dobi svetovne gospodarske krize.

Tako tabela jasno in neutajljivo dokazuje, da so gospodarske razmere v Sloveniji nad vse težavne in da je napačno vsako govorjenje, kakor da bi se gospodarsko stanje Slovenije popravilo. Številke dokazujejo žalibog baš obratno.

## Občni zbor Zveze jugoslovanskih hranilnic

V sredo 1. septembra je bil v Mestni hranilnici ljubljanski občni zbor Zveze jugoslovanskih hranilnic, ki združuje vseh 29 slovenskih samoupravnih hranilnic. Po otvoritvi zbora so bili odposlani vdanostni in pozdravni telegrami odločujočim faktorjem, nakar je predsednik ravnatelj F. Pretnar podal poročilo o položaju naših hranilnic.

Iz tajniškega poročila je bilo razvidno, da so padle vloge v letu 1936 le za 39 milijonov na 1.038 milijonov, od česar odpade 20 milijonov na znano transakcijo pri Mestni hranilnici ljubljanski. Sicer so prejele v preteklem letu 3 največje mestne hranilnice iz posojil Državne hipotekarne banke od svojih občin 53 milijonov dinarjev. Zlasti se razvija precej ugodno novo poslovanje ter znašajo nove vedno razpoložljive vloge samo pri zaščitenih hranilnicah okrog 150 milijonov dinarjev. Iz poročila se je tudi videlo, katerim številnim vprašanjem je Zveza posvečala v zadnjem razdobju svojo pozornost.

Glavne želje slovenskih hranilnic, ki pa imajo izredno važnost tudi za druge denarne zavode, so izražene v naslednji resoluciji:

### Resolucija

Hranilnice v dravski banovini, zbrane na VIII. rednem občnem zboru Zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani dne 1. septembra 1937, ugotavljajo, da je treba

v interesu obnovitve njihovega normalnega poslovanja v korist napredka našega gospodarstva storiti naslednje korake, in prosijo merodajne faktorje, da poskrbijo za uresničenje teh upravičenih zahtev in želj:

1. Hranilnicam naj se vrne pravica sprejemati **pupilni denar in denar bratovskih skladnic.**
2. Država naj prevzame oziroma izplača **predvojne avstro-ogrskke državne obveznice**, deželna posojila in deželna železniška posojila, kakor je to dolžna v smislu mirovne pogodbe.
3. Narodna banka naj nudi hranilnicam po čim nižji obrestni meri **posojila**, ki bi omogočila mobilizacijo hranilnic; obenem apeliramo na Narodno banko, da ublaži nekatere prestroge določbe glede kreditiranja denarnih zavodov. Zlasti naj služijo za kritje boni in obveznic, ki se bodo izdali denarnim zavodom v zvezi z likvidacijo kmečkih dolgov od PAB-e.
4. Predpisi glede **nalaganja novih vlog** pri zaščitenih denarnih zavodih naj se ublažijo.
5. Zagotovi naj se, da se bodo dali **državni blagajniški zapisi vedno lombardirati** pri državnih odnosno privilegiranih denarnih zavodih.
6. Če odplača kmečki dolžnik **privilegirani agrarni banki** svoj dolg pred dospelkom, naj bi tudi PAB izplačala **upniški ustanovi**, ki ji je odstopila dotičnega dolžnika, celo njeno terjatev.

Na občnem zboru izvoljeni odbor se je nato konstituiral takole: predsednik ravnatelj F. Pretnar, podpredsednik ravnatelj doktor M. Božič, tajnik ravnatelj doktor F. Cerne, blagajnik ravnatelj I. Valenčič, člani M. Korošec, D. Kocmut, F. Resman, V. Barle, C. Vidic.

Priporočamo cenj. g. trgovcem **tvrdko »Commerce« d. d.** v Ljubljani, ki proizvaja, radi dobrega okusa in vonja povsod zaželjeno aromatično žitno kavo »Slast«. Tam dobite tudi pravkar došle nove skodelice in lončke v krasnih barvah in oblikah.

## Uredba starostnega zavarovanja

Okrožnica Okrožnega urada za zavarovanje delavcev.

Vse delodajalce in delavce obveščamo, da se prične s 1. septembrom 1937 zavarovanje za primer onemoglosti, starosti in smrti.

Delodajalce pozivamo, da vse zaposleno delavstvo prijavljajo **pravočasno in s pravilnim zaslužkom.** Kdor zaposluje po § 3. zakona o zavarovanju delavcev zavarovanju podvržene osebe in teh do danes ni prijavil, jih mora prijaviti **takoj, najkasneje pa v 8 dneh od dneva vstopa v delo.** Če delavec ne bo prijavljen ali ne bo prijavljen s pravilnim zaslužkom, bo na stare dni ali pa v onemoglosti znatno na pokojninah prikrajšan. Radi nekaj na ta način prihranjenih dinarjev pa delavcem ne smemo zniževati že itak skromnih starostnih in onemoglostnih rent.

Dalje pozivamo vse delodajalce, da točno in zanesljivo izpolnjujejo prijavnice za člana. Točni podatki bodo za novo zavarovanje izredno važni, kajti samo po teh podatkih se bo ugotavljala in priznavala **pravica do rent in podpor zavarovancem oz. svojem.** In ker se bodo priznavale take rente in podpore šele čez pet, deset ali še več let, bodo imeli delavci radi netočnih in nepravilnih prijav in podatkov kasneje **nepopravljivo škodo.** Delavci sami naj se zanimajo, če in kako so prijavljeni v zavarovanje.

Delodajalce in delavce prosimo, da se v lastnem interesu zanimajo za novo zavarovanje, da čitajo članke o tem zavarovanju, ki jih objavlja Okrožni urad v svojem glasilu (»Delavsko zavarovanje«) in v ostalih časopisih in da si zlasti vsakdo nabavi brošuro z naslovom »Zavarovanje za onemoglost, starost in smrt«, ki jo je izdal Okrožni urad in stane 2 din.

Na zavarovanju za onemoglost, starost in smrt morajo imeti prav poseben interes občine, podeželske in mestne, ker bo nosilec zavarovanja v bodoče nosil bremena starostne preskrbe delavcev. Dolžnost občin je, da s svojim vplivom in v svojem delokrogu podpirajo Okrožni urad pri praktičnem izvajanju zavarovanja.

Urad opozarja delodajalce, da bo od 1. septembra 1937 dalje vsako opustitev prijave v zavarovanje ali vsako nepravilno prijavo (nepravilen zaslužek, napačen dan nastopa dela etc), prijavil politični oblasti v kaznovanje, česar do sedaj ni praktical.

**Dolžnost kulturne Slovenije je, da vse stori, da niti en delavec na svojih plačah iz naslova zavarovanja za onemoglost, starost in smrt ne bo niti malo prikrajšan.**

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani,

dne 25. avgusta 1937.

Predsednik:

Franc Kremžar s. r.

Ravnatelj:

dr. Joža Bohinjec s. r.

## Višek užitka pri kosilu



ni znabiti kaka posebno rafinirano pripravljena jed, ampak občutek, kadar vstanete od mize. — Zgodi se, da od z vsemi mogočimi slasticami obložene mize vstanete vendar nezadovoljni. — Zelodec Vam stavka, in prebavni aparat Vam naznanja, da nekaj ni v redu. Tu morate napraviti zopet red! Dobro sredstvo za dosego tega je naravna Rogaška slatina. — **Pijte pred in po kosilu po en kozarec, in po možnosti tudi jutraj na tešče, pa bo Vaša prebava kmalu zopet v redu. Lahko boste zopet brez skrbi jedli kar Vam tekne. — Pri mizi naj torej nikdar ne manjka Rogaška slatina.**



**KRUPP**

Svetovni Krupp Diesel Krupp Junckers-Diesel in Krupp bencinski tovorni avtomobili od 2 do 10 ton, ter avtobusi. — Ime Krupp je garancija — 1811-1936 — 125 letnica obstoja



GLAVNO ZASTOPSTVO

**O. ŽUŽEK**

LJUBLJANA TAVČARJEVA 11

# Denarstvo

## Uradni tečajji za mesec september 1937

Minister za finance je odredil za september te uradne tečaje:

1 napoleonador . . . . .	298'50
1 zlata turška lira . . . . .	339'70
1 angleški funt . . . . .	238'—
1 ameriški dolar . . . . .	43'25
1 kanadski dolar . . . . .	43'—
1 nemška marka . . . . .	13'50
1 zlot . . . . .	8'17
1 avstrijski šiling . . . . .	8'40
1 belg . . . . .	7'28
1 pengö . . . . .	8'60
1 brazilski milreis . . . . .	2'80
1 egiptovski funt . . . . .	240'—
1 urugvajski pezoz . . . . .	23'—
1 argentinski pezoz . . . . .	13'—
1 čilski pezoz . . . . .	1'35
1 turška papirnata lira . . . . .	34'75
100 albanskih frankov . . . . .	1420'—
100 francoskih frankov . . . . .	180'—
100 švicarskih frankov . . . . .	1000'—
100 italijanskih lir . . . . .	227'—
100 niz. goldinarjev . . . . .	2386'—
100 bolgarskih levov . . . . .	45'—
100 romunskih lejev . . . . .	32'—
100 danskih kron . . . . .	962'—
100 švedskih kron . . . . .	1112'—
100 norveških kron . . . . .	1083'—
100 pezoz . . . . .	280'—
100 draham . . . . .	39'20
100 češkoslov. kron . . . . .	151'—
100 finskih mark . . . . .	95'30
100 letonskih lat . . . . .	812'—

Tem tečajem je že prištet pribitek (»prim«).

## Povečanje hranilnih vlog v juniju

Hranilne vloge v naših hranilnicah so se po podatkih Narodne banke povečale od 1. junija do 1. julija za 242 milijonov dinarjev in so znašale 11.632 (11.390) milijonov din. Lani so se hranilne vloge v tem času povečale samo za 152 milijonov. Najbolj so se relativno povečale vloge pri privilegiranih državnih zavodih, in sicer za 105, pri samoupravnih hranilnicah za 12, pri privatnih bankah pa za 125 milijonov dinarjev.

## Novi italijanski bančni zakon

Pred približno enim letom izdani italijanski bančni zakon je dobil novo besedilo, ki je v bistvu ostalo nespremenjeno. Vendar pa ima nekaj važnih novih določil. Inozemci n. pr. smejo biti zopet delničarji pri velikih bankah, vendar se morajo glasiti delnice na ime in inozemci nimajo glasovalne pravice. Zakonu o bankah so odsej pridružene tudi zadržne banke, ki so bile doslej pod neposrednim nadzorstvom ministrstva. Važna je tudi določba, ki razširja določila glede tiska. Do sedaj je bilo kaznovano razširjanje vesti, ki bi utegnili razburjati borze, sedaj pa se bo kaznovalo tudi razširjanje takih vesti, ki bi mogle vzbuditi paniko med vlagatelji, oziroma sploh zmanjšati zaupanje publike.

## Izreden uspeh novinarske razstave

Vsi, ki so dosedaj obiskali novinarsko razstavo, govore edinole o izrednem uspehu te razstave. Zlasti hvalijo vsi, da je razstava lepo zaokrožena celota in da nudi ogromno materiala, da ga človek naenkrat sploh ne more pregledati. Število obiskovalcev zato tudi stalno narašča, vsak obiskovalec pa je tako zadovoljen z razstavo, da je navdušen agitator za razstavo.

Novinarska razstava je prava senzacija in z njo smo zopet enkrat dokazali Slovenci, da moremo vsej Jugoslaviji nekaj nuditi. Novinarska razstava je v resnici Slovenem v ponos.

Za novinarsko razstavo vzbujajo največje zanimanje misionska razstava, a tudi druge razstave zaslužijo vso pozornost obiskovalcev.

Mnogo je zamudil, kdor ni obiskal letošnjega jesenskega vele-sejma.

## Širite »Trgovski list«!

# Položaj naših hranilnic

## Preveliko favoriziranje drž. denarnih zavodov škoduje varčevanju

Na Zagrebškem zboru je bila objavljena zanimiva hranilniška razstava, ki upravičeno vzbuja veliko zanimanje obiskovalcev. Danes bo tudi VI. redna glavna skupščina Zveze hranilnic, v soboto pa bo zboroval II. kongres samoupravnih hranilnic kraljevine Jugoslavije in obenem V. glavna skupščina Zveze slovenskih hranilnic. Ob tej priliki je izšel v »Vestniku« Zveze hranilnic kr. Jugoslavije izčrpan članek o položaju naših hranilnic v l. 1936, ki ga v glavnih potezah v naslednjem objavljamo.

Položaj naših hranilnic je tesno zvezan s položajem privatnih denarnih ustanov v naši državi, do čim pa je položaj naših državnih denarnih zavodov izjemen in so bili od vsega početka favorizirani s pomembnimi privilegiji, je bil položaj naših samoupravnih hranilnic izenačen s položajem privatnih zavodov. Samoupravne hranilnice so bile proti privilegiranim državnim denarnim zavodom stal-

bodilo ogromno število upnikov t. j. kmetovalcev obvez proti denarnim zavodom. S tem se je položaj že itak izčrpanih denarnih zavodov še poslabšal in je postalo še večje število zavodov nelikvidnih, vedno večje množice vlagateljev pa razočarane. Zadovoljni pa so bili lahko edinole zaščiteni kmečki dolžniki.

Od 19. aprila 1932 pa do danes se je podaljševalo to stanje z vedno novimi uredbami o vprašanju kmečkih dolgov, pa niti ena izmed teh uredb ni mogla preprečiti, da ne bi bilo vedno večje število hranilnic prisiljeno zahtevati moratorij za terjatve vlagateljev. Od 620 denarnih zavodov v državi je moralo do začetka l. 1937. prositi za odlog plačil 282 denarnih zavodov, kreditni obseg pa se je zmanjšal od l. 1930. do konca l. 1936. za skoraj polovico. Hranilne vloge so se zmanjšale v naši državi v tem času za tri in pol milijarde din, t. j. od 14.133 milijonov din na 10.671 milijonov, čeprav so se v

vih rezervnih fondov, veliko število njihovih vlagateljev pa naj čaka na izplačilo svojih vlog 14 in 20 let, če se medtem ne bo napravilo tisto, kar bi bilo treba ukreniti že v začetku, namreč potrebno gotovino za izplačilo vlagateljev.

V »Vestniku« je objavil znani ruski ekonom prof. Vladimirovič posebno študijo o stanju in o pospeševanju štednje v naši državi. V tej študiji prihaja do zaključka, da je Jugoslavija glede višine vlog, ki odpadejo na prebivalca, na enem zadnjih mest.

Statistika o hranilnih knjižicah, ki pridejo na 100 prebivalcev, nam kaže glede na posamezne države naslednjo sliko:

Država	Število knjižic na 100 prebivalcev
Jugoslavija . . . . .	3'2
Španija . . . . .	14'3
Finska . . . . .	27
Nemčija . . . . .	38
Danska . . . . .	58'3
Belgija . . . . .	67'3
Norveška . . . . .	77'8
Švedska . . . . .	83

Hranilnih vlog pa odpade na enega prebivalca (v dinarjih):

Jugoslavija . . . . .	188'—
Poljska . . . . .	311'—
Kanada . . . . .	496'—
Španija . . . . .	713'—
Japonska . . . . .	748'—
Finska . . . . .	1340'—
Avstrija . . . . .	2095'—
Češkoslovaška . . . . .	2557'—
Nemčija . . . . .	3278'—
Združene države . . . . .	3833'—
Francija . . . . .	4332'—
Danska . . . . .	6042'—
Švedska . . . . .	6726'—
Norveška . . . . .	7695'—

Če upoštevamo te podatke in jih primerjamo z razsežnostjo naše države, moramo priznati, da je štednja pri nas zelo slabo razvita, kar je deloma posledica gospodarske krize, deloma pa tudi posledica tega, da se je odzval samoupravnim hranilnicam značaj popularne varnosti in s tem deloma tudi zaupanje naroda.



novi naslov:

**Sv. Petra C.4**  
TELEFON 25-57

## Zavarovanje za onemoglost, starost in smrt

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani je založil brošuro »Zavarovanje za onemoglost, starost in smrt«, ki jo je spisal Rudolf Smersu, pravni referent OUZD. Brošura obsega 46 strani in velja samo 2 din. Brošura navaja vsa zakonita določila in navodila za prakso gled novega zavarovanja za onemoglost, starost in smrt, ki se je začelo izvajati 1. septembra t. l. Priporočamo vsem, naj si nabavijo to brošuro, ki bo služila kot koristen pripomoček vsem delodajalcem, zlasti ob začetku izvajanja novega zavarovanja, ko podrobna zakonita določila še vsem niso dobro znana.

**Že v 24 urah** barva, plestra in kemično sušilni oblike, klobuke, lita. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, mouga in lika domače perilo  
**tovarna JOS. REICH**  
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8  
Telefon št. 22-72.

# Zunanja trgovina

## Naša trgovinska bilanca aktivna za 400 milijonov

V prvih 6 mesecih smo izvozili blaga za 1 milijardo din v devizah, uvozili pa smo blaga za 600 milijonov din, tako da je znašal dotok deviz v tem času za 400 milijonov din.

Lani smo dobili za prodano blago deviz za 414 milijonov din, uvozili pa smo blaga za 656 milijonov, tako da smo imeli lani pasivno devizno bilanco za 242 milijona din.

V prvem polletju t. l. v primerjavi z l. 1936. je bila naša trgovina z neklirinskimi državami, t. j. tistimi, s katerimi trgujemo na devizni bazi naslednja (v milijonih din):

Leto	izvoz	uvoz
1937	703,9	578,6
1936	289,2	637,8

razlika +418,7 — 59,2

## Neugoden razvoj trgovinskih odnosov s Češko-slovaško

Po uradnih podatkih je naša trgovina s Češkoslovaško v letošnjem letu v primeri z lanskim močno nazadovala. V prvih 7 mesecih letošnjega leta je bila izmenjava blaga med našo državo in Češkoslovaško v primeri z istim razdobjem 1936 naslednja:

Leto	izvoz	uvoz	saldo
1936	279,7	396,6	-116,9
1937	214,4	279,7	-51,6

razlika — 65,3 —116,9 — 51,6

Izvoz v Češkoslovaško se je zmanjšal zato, ker letos v prvem polletju nismo izvažali tobaka, do čim smo ga lani v tem času izvozili za okoli 80 milijonov din.

Kar pa se tiče padca uvoza iz Češkoslovaške, se je mogel ta predvideti že koncem preteklega leta, ko je bil sklenjen sporazum z Italijo. Za časa sankcij je namreč uvoz tekstilnih izdelkov iz Italije popolnoma prenehal in se je v tem času zato povečal uvoz teh predmetov iz Češkoslovaške. Dočim je znašal uvoz češkoslovaških tekstilnih predmetov l. 1936 225 milijonov din, je padel v letošnjem letu za 78,2 milijona din na 146,9 milijona din.

## Slaba pšenična žetev v Češkoslovaški

Po uradnih podatkih znaša letos celotna žetev pšenice 135.000 vagonov proti 151.000 vagonom lani. Površina posevka se je letos zmanjšala za 8,2%, donos žetve pa je bil manjši za 16.000 vagonov, kar pomeni zmanjšanje za 10,8%. Nasprotno pa je žetev rži večja kot lani in znaša 145.000 vagonov proti 144.000 vagonov v lanskem letu. Pri zmanjšanju posejane površine pomeni to povečanje donosnosti za 0,7%.

Svetovna proizvodnja cina se cenil v prvem polletju 1937 na 97.662 ton, proti 85.418 tonam lani. Samo v juniju se je proizvodnja cina povečala od 14.112 ton (1936) na 17.964 ton.

Avstrijska proizvodnja železa se je v prvem polletju 1937 povečala od 215.320 ton v lanskem letu na 309.604 tone, kar pomeni 44%no povečanje.

Nemška poraba sladkorja se je povečala v zadnjih 10 mesecih od 912 na 13'6 milijona met. stotov.

Nemčija je postala zopet največji dobavitelj sovjetske Rusije, kakor dokazujejo najnovejši podatki o sovjetski zunanji trgovini. Uvoz Rusije je znašal v prvem letošnjem polletju 673 milijonov zlatih rubljev, samo za 12 milijonov zlatih rubljev več ko lani. Največ je uvozila Nemčija, namreč za 140, lani samo za 117 milijonov zlatih rubljev. Izvoz Rusije pa se je letos v primeri z lani povečal od 566 na 634 milijonov rubljev. Združene države Severne Amerike, ki so prej največ izvozile v Rusijo, so sedaj padle na tretje mesto, za Anglijo.

Svetovno proizvodnjo boksita cenijo letos na okoli 3 milijone ton, lani pa je znašala proizvodnja 175 milijona ton.

# Zavarovanje za onemoglost, starost in smrt

S 1. septembrom 1937 se je pričelo izvajanje zavarovanja za onemoglost, starost in smrt.

Kakor smo že poročali, se je začelo s 1. septembrom starostno zavarovanje. Da bodo naši bralci pravilno informirani, objavljamo o novem starostnem zavarovanju še naslednje podatke:

## Kdo bo zavarovan za onemoglost, starost in smrt?

Praviloma se bo izvajalo zavarovanje za onemoglost, starost in smrt za vse osebe, ki so zavezane zavarovanju za bolezen, vendar s temi izjemami.

Od dolžnosti zavarovanja za onemoglost, starost in smrt so izzete osebe:

1. ki so dne 1. septembra 1937 že dopolnile 70. leto starosti;
2. osebe, ki bodo prejemale 1. septembra od države, samoupravnih teles, iz fondov in naprav javnopravnega značaja ali od Pokojninskega zavoda rento vsaj v višini 1.500 dinarjev na leto;
3. osebe, ki so zavarovane pri Pokojninskem zavodu za nameščence v Ljubljani.

Delodajalci morajo zato prijaviti uradu pravočasno, najkasneje pa do 1. septembra, vse one osebe, ki so pri njih zaposlene, pa so že prekoračile 70. leto starosti, kakor tudi osebe, ki bodo 1. septembra prejemale rento od ene gori navedenih ustanov. Te prijave so potrebne zaradi tega, da zanje urad ne bo predpisoval prispevkov.

Za osebe, ki so zavarovane pri Pokojninskem zavodu za nameščence v Ljubljani, bo Pokojninski zavod sam predložil Okrožnemu uradu prijavo in za prijave teh oseb ni treba skrbeti delodajalcem.

Prijave glede starosti in uživanja pokojnine naj delodajalci izvrše tako, da bo urad lahko na podlagi poslanih podatkov v svojih evidencah to dejstvo zabeležil.

Izrečno pa pripominjamo, da morajo to delodajalci prijaviti, ker sicer po uredbi urad ne sme vrniti delodajalcu prispevkov, ki se bodo predpisovali, ker ni bil podan pravočasno dokaz o tem, da je

v bolniško zavarovanje prijavljena oseba izvzeta od dolžnosti zavarovanja za onemoglost, starost in smrt.

Osebe, ki so pri Okrožnem uradu že zavarovane, ni potrebno samo radi zavarovanja za onemoglost, starost in smrt ponovno prijavljati.

## Izvetje iz zavarovanja za onemoglost, starost in smrt je treba dokazati z listinami

Uredba zahteva tudi, da delodajalci dokažejo z izkazili, da je oseba resnično izvzeta iz zavarovanja, bodisi ker je stara nad 70 let, bodisi da uživa starostno preskrbo. Kot dokaz teh činjenic morajo delodajalci predložiti bodisi izpisek iz rojstne knjige, domovnico ali drugačno uradno dokazilo. Ravno tako je treba priložiti odlok o pokojnini in potrdilo ustanove, ki jo izplačuje, da oseba še prejema pokojnino.

Prijav glede izvetja iz zavarovanja za onemoglost, starost in smrt Okrožni urad ne bo upošteval, ako se istočasno s prijavo ne bodo uradu predložila omenjena izkazila.

## Pravilno izpolnjevanje prijavnice

Točno in zanesljivo izpolnjena prijavnica za člana bo za zavarovanje za onemoglost, starost in smrt še neprimerno bolj važna, kot je za zavarovanje za bolezen in nezgode.

Prosimo, da so vsi podatki na prijavnici člana točni, zanesljivi in da je posebno zanesljivo zabeleženo rojstno in rodbinsko ime. Prosimo, da se preveri, bodisi po krstnem ali poročnem listu točno, kako se prijavljena oseba piše, kdaj in kje je rojena. Urad upa, da bo zadoščala le ta prijava, da se bo lahko ugotavljala še po več letih identiteta posameznega delavca. Nerad bi urad zahteval drugačnih sankcij, da se identiteta delavca zanesljivo določi.

Ko se izpolnjuje prijavnica, naj se ti podatki ne pišejo zgolj po delavčevi napovedi.

Napačne in netočne prijave bodo

povzročale delavstvu veliko, mnogokrat tudi nepopravljivo škodo. In tudi radi čim manjših upravnih stroškov moramo zabičavati vsem onim, ki bodo imeli posla s starostnim in onemoglostnim zavarovanjem, da ni vseeno, kako se zapisejo krstno in rojstno ime in drugi podatki.

## Polovico prispevka sme delodajalec odtegniti od delavčeve mezde

Prispevki za zavarovanje za onemoglost, starost in smrt se bodo predpisovali s skupnim plačilnim nalogom. Zato se bo plačilni nalog temu primerno preuredil.

Prispevek za zavarovanje za onemoglost, starost in smrt se mora plačevati po zavarovani mezdi in znaša tedensko 18% zavarovane mezde. Prispevek znaša torej 3% dnevne zavarovane mezde. Tudi prispevke za zavarovanje za starost, onemoglost in smrt mora plačevati delodajalec, sme pa polovico prispevka odtegniti ob prvem izplačilu od delavčevega zaslužka, kasneje pa le, ako še ni minul 1 mesec od dotičnega izplačila, če je prejemal delavec plačo na dan, ali na teden, odnosno nišla minula dva meseca, če je dobival nameščence plačo ali mezdo mesečno.

Važno je tudi še, da se prispevki za starostno zavarovanje ne pobirajo za čas, dokler je zavarovane zaradi bolezni za pridobitno delo nesposoben.

## Prijavite vse zaposlene osebe!

Prav posebej pa velja povedati še to: če je doslej radi neprijave posameznega delavca ostal brez prispevkov urad, ni trpel delavec nobene škode. Odslej pa bo tako, da bo delavec brezpogojno prikrajšan na stare dni ali pa v onemoglosti za vsak dan, za katerega ni bil prijavljen. Opust prijave pomeni v vsakem primeru brezpogojno znižanje starostne in onemoglostne rente.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani.

## Uradnica

z dolgoletno prakso, samostojna v knjigovodstvu — bilancistka, slovenska in nemška korespondentinja, hitra strojepiska in stenografinja, zelo izveščana v vseh administrativnih delih, išče mesta: Ponudbe pod »Ljubljana ali bližnja okolica«.

Štev. 9094/37.

## Nabava.

Državni rudnik Velenje razpisuje na dan 22. septembra 1937 neposredno pismeno pogodbo za dobavo cementa, in sicer 10 ton za rudnik Velenje in 10 ton za rudnik Zabukovca. Ostali pogoji pri podpisanim.

Direkcija drž. rudnika Velenje, dne 31. avgusta 1937.

# Doma in po svetu

T. G. Masaryk, častni prezident CSR je v sredo nevarno zbolel, vendar se je njegovo stanje v zadnjih dneh zboljšalo.

Danes obiščejo Ljubljano in ljubljanski velesjem udeleženci 8. kongresa Zveze novinarskih agencij. Med odličnimi gosti so generalni ravnatelji Reuterja, Havasa, Nemškega tiskovnega urada, agencije Stefani in skoraj vseh evropskih tiskovnih uradov. Gostje se pripeljejo v Ljubljano s posebnim vlakom. Dopoldne si bodo ogledali velesjem, popoldne pa se odpeljejo na Bled.

Danes se prične v Ljubljani kongres kirurgov, ki se ga udeležijo razen kirurgov iz vse države tudi gostje iz slovanskih in zavezniških držav.

Madžarsko letalo je pristalo pri Murški Soboti, ker je izgubilo orientacijo in mu je zmanjkalo bencina. Nekaj časa je krožilo tudi nad Mariborom. Letalo je Capronijev trimotornik in ima 6 mož posadke.

Kongres planinskih društev bo v Novem Sadu od 4. do 6. septembra. Prirajena bo tudi posebna fotografska razstava.

Italijanska vlada je razpisala več štipendij za študente beograjske univerze.

Jugoslovanski eskadri, ki se mudivi v grških vodah, je bil prirajen v Pireju svečan banket.

Konferenca za surovine se je začela v odboru strokovnjakov pri Zvezi narodov.

Japonski vojni minister Sugijama je izjavil, da japonska vlada ne more predvideti, koliko časa bo trajal japonsko-kitajski konflikt, da pa je odločena, kolikor mogoče pospešiti zaključek spora. Zato da sedaj japonske čete ne bodo več čakale na napad nasprotnika, marveč bodo same napadle in pripravile nasprotnika o brezizglednosti njegovega odpora. Japonska ne bo posnemala kitajske zavlačevalne taktike.

Ruskega letalca Levanjevskega se vedno brezuspešno iščejo in so zopet odpulili iz Moskve trije štirimotorni avioni v polarne kraje.

Valencijska vlada je sklenila vpoklicati pod orožje letnike 1930 do 1938.

General Franco se preskrbuje z vojnimi potrebščinami preko Portugalske in prihajajo ti transporti povsem nekontrolirano. Če bi torej res hoteli onemogočiti obema strankama preskrbo z orožjem; bi se moral sedanji kontrolni sistem popolnoma spremeniti.

Neznana podmornica je poskušala torpedirati angleški rušilec »Havok«, ko je križaril v bližini Valencije. Rušilec je ena izmed ladij, ki nadzirajo špansko obalo po sklepih pakta o nevmešavanju.

Nemška diplomatska zastopstva v inozemstvu bodo dobila posebne atašeje za propagando nemške kulture.

Število brezposelnih v Združenih državah Severne Amerike se je zmanjšalo v prvem polletju 1937 od 83 na 61 milijona, t. j. za 27 odstotkov. Največje število brezposelnih je bilo v marecu leta 1932., namreč 133 milijona.

V Varni na Bolgarskem je bilo aretiranih več italijanskih državljanov zaradi tihotapstva deviz.

Tezavracija zlata v Angliji je dosegla po ameriških računih 100 milijonov funtov šterlingov.

# SLOVENIA-TRANSPORT Ljubljana

Telefoni: 27-18, 37-18, 37-19, carinska pisarna 24-19 po uradnih urah

## OCARINJENJE

uvoznega in tovarnega blaga, po svojem car. posr. I. Kladniku, višjem car. insp. v p. — revizija deklaracij — car. reklamacije — rekurzi — carinsko-tarifne informacije itd.

Kitajski finančni minister Kung je sklenil s škodovimi zavodi pogodbo, po kateri bodo ti dobavili Kitajski vojnega in železniškega materiala za 10 milijonov funtov (2380 milijonov din). Škodovi zavodi so dobili vse potrebne garancije, da bodo njih dobave promptno plačane.

## Radio Ljubljana

Sobota, dne 4. septembra, 12.00: Plošče — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Plošče — 14.00: Vreme — 18.00: Kmečki trio — 18.40: Pogovori s poslušalci — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Pregled sporeda — 20.00: O zunanji politiki (g. dr. Alojzij Kuhar) — 20.30: Pratika za mesec kimavec ali september. Besedilo oskrbel in oddaje vodi prof. Niko Kuret. Sodelujejo člani radijske igralske družine in Veseli vandrovčki, vmes plošče — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Radijski orkester.

Nedelja, dne 5. septembra, 8.00: Duet harmonik, vmes plošče — 9.00: Čas, vreme, poročila, spored — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve — 9.45: Verski govor (prijor Valerian Učak) — 10.00: Chopinove melodije (plošče) — 10.30: Trboveljski pevski jazz-kvartet — 11.30: Otroška ura: Trije godci — 12.00: Koncert Radijskega orkestra — 13.00: Čas, vreme, spored, obvestila — 13.15: Plošče po željah — 17.00: Kmet. ura: Vzgojne in kužne bolezni domačih živali (g. dr. L. Hribar) — 17.30: Oktet litijskih fantov — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Slovenska ura: Brnica in Brnčani na Koroškem (predavanje g. Julije Čuček in plošče) — 20.30: Slovenske narodne pesmi s spremljevanjem Radijskega orkestra. Sodelujejo: gđni. Polčka Zupanova, Vida Rudolfova, gg. Svetozar Banovec, Roman Petrovič. — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Rezervirano za prenos z velesjema.

Ponedeljek, dne 6. septembra: 12.00: Pevski kvartet »Fantje na vasi« — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, spored, obvestila — 13.15: Skladbe Franca Suppea in Donizettija (plošče) — 14.00: Vreme, borza — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Zanimivosti — 20.10: Boj za novo šolo in kulturni napredek (g. prof. Etbil Boje) — 20.30: Prenos koncerta Podmladka Rdečega križa v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. iz bežigradske osnovne šole — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored — 22.15: Sedaj pa na ples (plošče).

Za elegantnega gospoda  
je najprimernejša tkanina pristno angleški

# A. ŽLENDER ŠPORTEX

manufaktura

Ljubljana, Mestni trg 22

# „KREKO“

LJUBLJANA, TAVČARJEVA 3

Tovarniška zaloga moškega perila  
Velika Izbiral Nizke cenel Prepričajte se!

Veležganjarna  
tvornica likerjev, ruma, vinjaka, vina-vermoutha, bermeta, malinovca iz gorskih malin

# VIKTOR MEDEN

Ljubljana, Celovška c. 10  
Telefon 20-71

# A. Šarabon LJUBLJANA

Uvoz kolonijalne robe  
Veletrgovina s špecerijo  
Velepražarna za kavo  
Mlini za dišave  
Glavna zaloga rudniških vod

Brzojavni naslov:  
ŠARABON LJUBLJANA  
Telefon št. 26-66  
Ustanovljeno leta 1886

# Mestna hranilnica ljubljanska

ima novih in oproščenih vlog že Din 147.600.000—, ki so izplačljive vsak čas brez omejitve

Za vse vloge jamči  
Mestna občina ljubljanska

Obiskovalcem velesjema se priporoča trvdka

# IVAN JAVORNIK

mesar, prekajevalec in izdelovalec vsakovrstnih mesnih izdelkov iz svežega in suhega mesa  
Lastni izdelki in moderna hladilnica

Ljubljana, Domobrnska c. 7  
Podružnice: Miklošičeva cesta št. 17, stojnica Šolski drevored (poleg zmajskega mostu) Wolfova ul. 12 in Dolensjka cesta št. 49 (nasproti Rakovnika)

Telefon 27-03  
Telefon 31-57

**F. HREHORIČ**Manufakturna veletrgovina  
na veliko in na drobno**LJUBLJANA**

TYRŠEVA CESTA 28

TELEFON STEV. 24-04

Zahtevajte povsod  
pristni zdravstveni likerizdelek  
veležganjarne  
in rastlinske  
destilacije**Fr. Zaletel**

ŠT. VID nad LJUBLJANO

ZAHTEVAJTE PONUDBE!

**KASTELIC  
IN DRUG**TRGOVINA S PAPIRJEM NA VELIKO  
**LJUBLJANA**Aleksandrova cesta št. 9  
Pritličje levo

Glavno zastopstvo za Slovenijo:

Združenih papirnic Vevče, Go-  
ričane in Medvode d. d. v Ljub-  
ljani in Industrija papirja in  
lepenke d. z. o. z., Sladki vrhTelefon 27-81 **Franc Golob** Ustanov. 1899

Špecialna trgovina gospodinjskih predmetov

Jedilno orodje — Kuhinjska posoda  
Špecialna kuh. posoda za hotele,  
gostilne in zavode. Opreme za ne-  
veste — Kuh. aparati — Štedilniki**Ogled zaloge pove vse**Od ministrstva za trgovino in industrijo koncesijonirano pod-  
jetje javnega skladišča tvrdke:**Javna skladišča**

DRUŽBA Z O. Z.

Ljubljana - Tyrševa cesta 33

se priporoča industrijem in trgovcem za skrbno shranjevanje  
njihovega blaga ter nudi s tem zlasti producentom in veletr-  
govcem izven Ljubljane koristno možnost hitre in točne po-  
strežbe njihovih odjemalcev v ljubljanskem trgovskem okrožju.  
Skrbno varovanje interesov deponentov blaga in točno izvrše-  
vanje njihovih odpremnih naročil zajamčeno.Nudi se udobnost prostosti občinske trošarine in uvoznine te-  
kom ležanja blaga v skladišču. Te davščine se plačajo šele ob  
izvozu blaga iz skladišča, toda le za količine, ki se uvozijo v  
rajon občine ljubljanske. Na razpolago tudi posebno carine  
prosto skladišče.Na željo se deponentom izdajo skladiščni listi z varantom. Skla-  
dišče posreduje z uspehom podeljevanje predujmov na varante.  
Povoljni poslovni pogoji.**Prevažanje in shranjevanje pohištva**

Brz. naslov: Skladišča

Telefon št. 23-66

**KLIŠEJE**  
vseh vrst po  
fotografijah  
ali risbah  
izvršuje  
najsolidnejše  
klišarna  
**ST. DEU**  
LJUBLJANA  
DALMATINOVA 13**TRGOVCI!**Samo „Trgovski list“  
je Vaše stanovsko glasilo!**Špedicija TURK Ljubljana**

p r e v z e m a

**OCARINJENJE**vseh uvoznih in izvoznih pošilk,  
in to hitro, skrbno in po najnižji  
tarifi. Revizija po njej deklarira-  
nega blaga in vse informacije  
brezplačno.Telefon interurban 24-59. Vilhar-  
jeva 33 (naspr. nove carinarnice).**PREVAŽANJE**vsakovrstnega blaga, bodisi kuri-  
va, strojev, selitve itd. v Ljubljani  
in izven Ljubljane z vozovi na  
konjsko vprego kakor tudi s tremi  
najmodernejšimi avtomobili.Telefon interurban 21-57. Masary-  
kova cesta 9 (nasproti tov. kol.).**Električna svetila**za vsako rabo dobite v največji izbiri pri nas. Sve-  
tilke za stanovanja, poslovne lokale, trgovine in  
gostilne, hotele, skladišča, tvornice itd. Špecialne  
svetilke za turiste in smučarje. Velika izbira  
lustrrov in žarnic. Zaloga vsega materiala za  
elektro-instalacije. Najugodnejša izbira električnih  
likalnikov, kuhalnih plošč, loncev in peči.  
Vedno prvovrstni material in solidne cene.

Oglejte si razstavo na velesejmu v paviljonu F

**„ELEKTROINDUSTRIJA“ D. D.**

Ljubljana, Gosposvetska c. 13 - Tel. 23-14

**MERCINA IN DRUG**

TRGOVINA S PAPIRJEM NA VELIKO

Glavno zastopstvo in samo-  
prodaja za Slovenijo vseh  
izdelkov tovarne za doku-  
mentni in kartni papir ....**BRATJE PIATNIK, RADEČE****LJUBLJANA, KOLODVORSKA ULICA 3****KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE  
TISKARNE**

reg. zadr. z o. zav.

**LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6**Nudi po izredno nizkih cenah: Salda-konte, štrace,  
journale, šolske zvezke, mape, odjemalne knji-  
žice, risalne bloke itd.**Ideal**

Ustanovljeno leta 1906

Najboljši stroji! Vsak kupec najboljša referenca!  
Tudi na obroke dobavi tvrdka**The Rex Co.**Telefon  
22-68**Ljubljana  
Gradišče 10**Telefon  
22-68**Erika**

Ustanovljeno leta 1906